

Každý Prievídžan prežil v meste detský čas, školské roky, priateľov, prvé podoby lásky, ale aj nejaký nevšedný príbeh či udalosť, ktoré sa mu vynárajú občas v spomienkach ako krátkometrážne dobové filmy vyrobené vo vlastnom filmovom štúdiu.

Dve udalosti v jeden deň

Písal sa rok 1959 a ja som dostal, v tej dobe to bývalo zvykom, pracovné umiestnenie do Prievidze. Ako dvadsaťdvaročný mládenec som začal spoznávať rozrastajúce sa banícke mesto i samotnú mentalitu a zvyky jeho obyvateľov. Musím priznať, že som po pracovnej i súkromnej stránke stretával na hornej Nitre dobrých ľudí. Vychádzal som z toho, že okres Prievídza bol banícky a ťažká práca tu ľudí navzájom spájala.

Po krátkom zapracovaní sa na novom pracovisku ma vtedajší vedúci Ing. Peter Hanko poslal do obce Veľká Lehôtka (dnes súčasť Prievidze) vykonať náročnú technickú prácu – hospodársko-technickú úpravu pozemkov celého katastrálneho územia v období vznikajúceho jednotného roľníckeho družstva vrátane mapového a písomného operátu. Pri pracovných úkonoch som taktiež stretával dobrých ľudí, ktorí spolu svorne nažívali a boli k sebe ústretoví.

V tom čase som na víkendy cestoval k rodičom na Dolniaky, aby som im čo to pomohol na malom gazdovstve, ktorého súčasťou bol i vinohrad, kde sa rodilo zdravé hrozno. Jednu nedeľu na jeseň 1959 som sa večerným vlakovým spojom vracal do Prievidze. Okrem príručnej batožiny, v ktorej som si pravidelne nosieval požíveň, čo mi mama pribalila, som od otca dostal päťlitrový demižón červeného vína ako odmenu za doma vykonanú prácu.

Bola už úplná tma, keď sme prišli do Prievidze. Zo železničnej stanice som sa peši pobral cez Námestie 4. apríla na Dlhú ulicu, kde som býval v podnájme u pani Zuzany Struhárovej (1880 – 1972). V jednej ruke taška s potravinami a v druhej demižón. Pred námestím ma začali prenasledovať dvaja 17 – 18 roční výrastkovia, pravdepodobne banícki učni, a začali sa domáhať môjho demižóna. Keď som si v rýchlosti uvedomil, že sú v presile, nič iné mi nezostávalo, len sa pustiť do urputného behu podporovaného adrenalinom z obavy o víno, ktoré som si za poctivú prácu zaslúžil.

Dve udalosti v jeden deň

V ten večer som výdatne zúročil svoje bežecké schopnosti, ktoré som často využíval v škole i na vojenskej základnej službe. Pri behu som intenzívne rozmýšľal, ako si rýchlo odomknúť domové dvere. Kľúč som mal našťastie v ľahko dostupnom vrecku a to bola moja záchrana. V rýchlosti som si stihol odomknúť, vbehnúť do domu a aj zvnútra zamknúť dvere. Tak boli demižón, ale hlavne víno zachránené. Tie nádávky, čo bolo počuť zvonku sú nepublikovateľné.

Zhlboka som sa nadýchol a s dobrým pocitom z víťazstva kráčal po staručkých a výzgajúcich drevených schodoch do mojej izby. V tom som počul z príbytku domácej chrapot a ťažké vzdychy. Zsvietil som, siahol na kľučku, ale dvere vyplnené sklenenými tabličkami boli zvnútra zamknuté. Laktom som rozbil tabličku a odomkol dvere.

Po rozsvietení sa mi naskytl otrasný pohľad. Moja pani domáca bola nohami zakliesnená o kovové čelo postele, hlavu, celú modrú, mala na podlahe. Sama sa z tejto polohy nevedela vymaniť. Zrejme si popoludní išla pospať a pri vstávaní z postele sa jej to prihodilo.

Trochu otrasený z toho čo vidím som spanikáril. V dome nebolo okrem nás dvoch nikoho. Privolať nejakú pomoc zvonku som nemal odvahu. Čo keby tam boli ešte tí dvaja prenasledovatelia? Tak som začal so záchranou sám.

Hlavu domácej som zodvihol na stoličku, a potom sa mi s veľkou námahou podarilo dostať telo na posteľ. Takmer nehybné nohy som jej vyslobodil z čela postele. Postupne sa dostávala do relatívne normálneho stavu. Keďže moja pani domáca mala silnejšiu postavu dalo mi to poriadne zabráť. Nehovoriac o tom, že ako mladý muž som nemal žiadne skúsenosti s oživovaním a poskytovaním prvej pomoci. Bol som nesmierne rád, že pani Struhárová ožila.

V neskorý večer zavládla napokon spokojnosť u oboch. Ona, že žije a ja, že som v ten deň zachránil päťlitrový demižón s červeným vínom aj život mojej domácej.

Na druhý deň ma po návrate z práce čakalo prekvapenie od pani Struhárovej – chutná večera, čo sa dovtedy ešte nikdy nestalo. Na znak dvojitého víťazstva som zasa ja otvoril zachránený demižón a nalial červené víno ako prípitok na „dvoch zachránených“.

Na túto nedeľu vo svojom živote často spomínam hlavne vtedy, keď prechádzam popri obchodnom centre Rozvoj, kde stál v 60. rokoch minulého storočia dom pani Zuzany Struhárovej a v ňom sa nachádzala aj moja izba podnájomníka.

František Horvát (1937)